

Kako gojimo paradižnike

Od semena do rastline — Sončna lega in dobro pognojena zemlja se najbolj obrestujeta

Če hočemo s pridelovanjem paradižnikov uspeti, moramo izbirati zgodnje zvrsti, njihove sadike skrbno vzgajati in utrditi. Najbolje je, da jih vzgajamo v lončkih in potem presadimo na prosto. Kraj, kamor jih presadimo,

mora biti solnčen in zaščiteno pred vetrom. Poedine rastline vsadimo precej oddaljeno drugo od druge. Za kulture na prostem, vsejemo paradižnikovo seme sredi februarja do marca v nizke zabojce ali lončke. V zakurjeni sobi nam dobro vzkalijo. Sejalni zaboji in lončki naj imajo na dnu plast lesnega oglja ali črepič. Na to plast naložimo 5 cm visoko zemljo z gnojem grede ali redilnega, uležanega komposta.

Sejemo na redko, zrno od zrna kakšna 2 cm narazen. Seme pokrijemo z lahko plastjo peščene zemlje, ki jo malo potlačimo in opršimo s toplo vodo. Zaboj pokrijemo s šipo. V toploti okrog 18 stopinj Celzija vzklasi seme že v tednu dni. Tedaj damo zaboj na malo hladnejše mesto, toda v svetlobo. Ko dobimo rastlinice prvih par listov, jih presadimo

prvič v razdaljo 5 cm, ostanejo pa v temperaturi kakšnih

12 stopinj pod steklom.

Čim se rastlinice razvijejo tako, da se dotikajo druga druge, jih pikiramo poedine v lončke s premerom okrog 6 cm. Med kompostnico pomešamo nekaj rušne zemlje ali ilovice in mnogo peska. Ko korenine v lončku dobro prerastejo zemljo, presadimo rastlino v večji lonček, po potrebi potem še večji. Če je zemlja vlažna in po potrebi malo zasenčena, damo

sadik;e na prosto.

Zemljo smo že v jeseni temeljito pognojili s starim hlevskim gnojem. Pred saditvijo ji dodamo na vsak ar 3 kg kalijeve soli (s 40 odstotki kalija), 4 kg žveplenokislega amoniaka (amonijskega sulfata) in 6 kg Tomaževca žlindre. V sredini do konca maja postavimo dobro razvite rastline potem po možnosti ob južno stran kakšne stene v eno ali dve vrsti

s posledki 60 cm.

Na gredah naj bodo rastline 1 m narazen. Pri saditvi ne smemo raniti koreninske

kepe. Grede naj bodo obložene s starim gnojem, da bodo držale vlago. Rastline privežemo ob kole, ki mole poldrug meter nad zemljo. Tla moramo redno okopavati in čistiti plevela. 4 do 6 tednov po saditvi zalijemo rastline z raztopino govejega, kunčjega ali ovčjega gnoja, ki mu dodamo na vsakih 100 litrov 2 kg kalijeve soli. Ko se

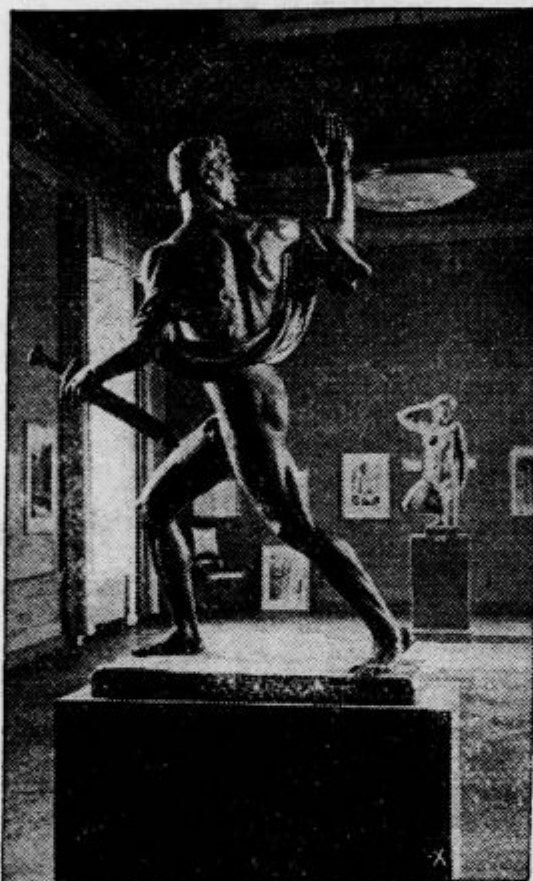
pričnejo delati plodovi, ponovimo to zalivanje. Nikoli ne smemo enostransko gnojiti z dušikom, ker dobimo v tem primeru mnogo listja, pa malo sadu. V suhem vremenu moramo nasad redno in obilno zalivati z vodo.

Paradižnike gojimo lahko enostebelno ob koleh, boljše pa so uspehi s špalirno kulturo. Če se rastlina preveč razbóhoti, ji odstranimo vse

šibke poganjke,

v špalirju privežemo vsako vejo v obliki pahljače na podlago. Redno moramo odrezavati prekoštevline poganjke iz korenin in zalistnike. Tako dobimo sicer manjše število poganjkov, a ti so močni in dajo krepak sad. Če prepustimo paradižnik samemu sebi, zraste divje v zel in daje le malo plodov.

Guerriero italiano — Italijanski vojščak

Un riuscito plastico tedesco di H. Túrke. Posrečen kip nemškega kiparja H. Túrkeja

A NEKDOTA

Slikarju Trubnerju je neki mož očital, da mu žene na portretu ni napravil podobne. »Pomirite se,« je rekel Trubner, »v tridesetih letih je vsak portret podoben originalu.«

VSAK DAN ENA

»Čemu pa nisi zavpila, ko te je poljubil?«
»Menda vendar veš, da ne trebihljam?!«
(»Tidens Tegn«)

Una vista di Tobruk — Pogled na Tobruk

Sul fronte di Tobruk continua l'assedio delle forze inglesi — Na bojišču pri Tobruku se nadaljuje obleganje angleških oboroženih sil

Zakaj je guma elastična

Kemija se je v novjšem času podrobno bavila s tehnično nad vse važnimi vlemolekularnimi snovmi, med katere spadajo n. pr. celuloza in kavčuk. O molekulah kavčuka vemo, da imajo nitasto obliko, a dočim smo prej mislili, da predstavljajo tenke, dolge in toge poličice, menijo danes na podlagi statističnih opazovanj, da je ta domneva napačna in da imajo nitasti molekuli vse prej obliko zelo rahlih klobčičev.

Statistični način opazovanja je omogočil tudi razlago o doslej čisto neznanih odnosih med prožnostjo in velikostjo mole-

kulov. Omogočil je celo točnejše predstave o vprašanju, zakaj je kavčuk sploh elastičen.

Molekuli se po novem naziranjju z raztezanjem iz normalnega stanja, v katerem imajo najverjetnejšo ali tako zvano statično obliko, spreminjajo v drugo obliko. Po energiji se to drugo stanje sicer sklada s prvimi, je pa nenaravnejše in molekuli imajo že po naravi stremljenje, da se povrnejo v prvotno stanje. To vračanje v prvotno stanje se nam očituje kot elastičnost.

Vest železniških sleparjev

Velike trgovske in industrijske tvrdke vodijo v Zedinjenih državah nenavaden posebn račun: na tega zbirajo denarne vsote, ki jim jih pošiljajo iz občinstva ne podpisane osebe za očitki vesti. Gre za osebe, ki jim postane pogosto šele po dolgih letih žal, da so si kakšno vrednost na sleparski način prisvojile, da so kakšno tvrdko ogoljufale in vračajo škodo, ki so jo storile.

Razen velikih trgovskih tvrdk, kjer so priložnostne tazine na razstavljenem blagu prav lahko mogoče, trpijo po osebah, ki bi v svojem zasebnem življenju drugače ne mislile na takšne manevre, zlasti železniške družbe. Neka železniška družba z ameriškega vzhoda je pred kratkim sporočila, da je dosegel nje tako zvani »sklad vest« v zadnjih petih letih prav znatno vsoto 1328 dolarjev, letno torej povprečno 265 dolarjev. Ljudje z očitki vesti pošiljajo denar običajno v pismih, s katerimi priznavajo svoj greh, ne da bi povedali svoje ime. Včasih pa so pisma podpisana po duhovnikih, ki so grešnika pripravili do tega, da bi svoj prestopok poravnal.

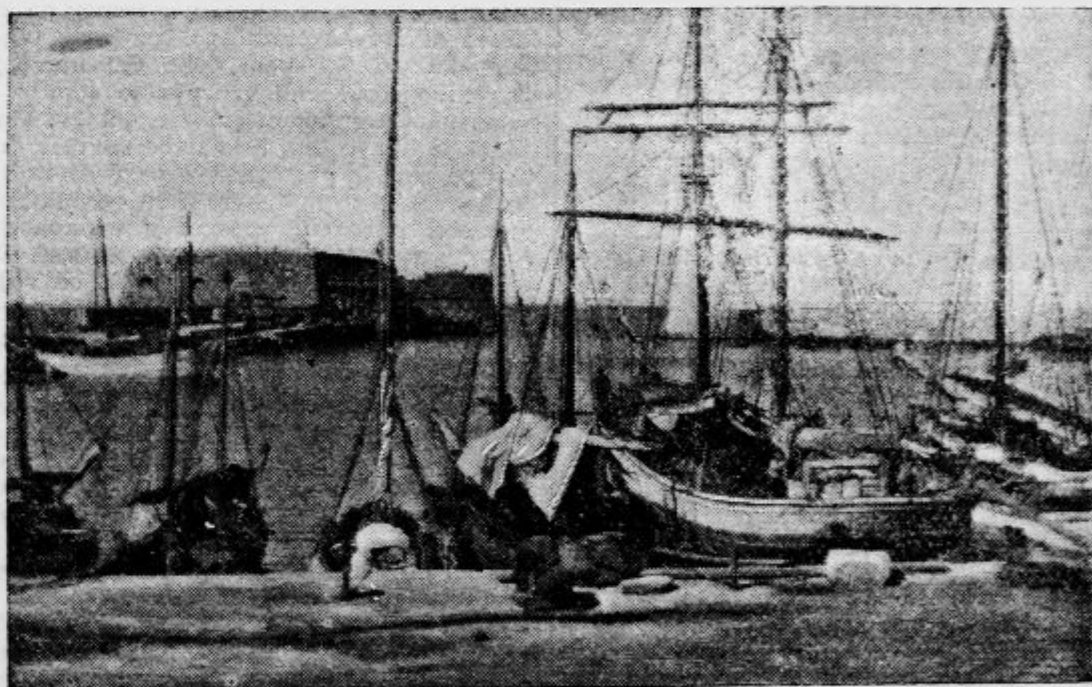
Pri večini teh pošilk gre za majhne vsote. V nekem pismu z 2 dolarjema je storilec n. pr. priznal, da ni kupil vozne lista za svojo svinčko in da je uradniku pri blagajni navedel, da je ta sin mlajši, nego je bil v resnici. V nekem

drugem pismu je pošiljatelj povrnil z istim zneskom škodo, ki jo je napravil s tem, da je iz skladišča neke postaje odnesel nekoliko kosov premoga. Tretji pošiljatelj je priznal, da je ukradel sekuro. Posebno pozornost pa je vzbudilo pismo neke matere, ki je na smrtni postelji izročila pastorku za neko železniško družbo 3 dolarje, ker je l. 1919. na skriven način vtihotapila oba svoja otroka v vlak, ne da bi plačala voznino. Največji znesek je poslal neki duhovnik za nekega neimenovanega, ki se je pred 30 leti spozabil nad vsebino nekega tovrnega voza na stranskem tiru. V pismu je bil ček za 186 dolarjev...

Tast svojega očeta

62letni poljedelec po imenu Zwolle iz okolice Louvainu v Belgiji se je lansko leto v drugič poročil z 18letnim dekletom. Zwolle ima odraslega sina, ki se je na dan poroke svojega očeta spoznal z nevestino materjo, dobro ohranjeno štiridesetletno vdovo, v katero se je tudi zaljubil. Malo pozneje sta se zaročila, a sedaj sta se tudi poročila. Po tej poroki so v rodbini nastale čudne sorodstvene vezi. Sin je postal svojemu očetu n. pr. tast...

Porto di Candia — Pristanišče Kandija

sull' isola di Creta — na otoku Kreti

Konec vojne v Atenah

Prešlo je komaj 36 ur, od kar so prve nemške izvidnice dosepele v Atene, piše berlinski dopisnik »Piccola«, Sandro Volta, in že se je življenje normaliziralo. Trgovine se se odprle, izlozbe so polne blaga in po bazarih se gnetijo kupci, po velikem delu nemški vojaki, ki imajo prost izhod.

Ceste so polne teh vojakov, osnaženih in obrtiti, da bi o njih nihče ne dejal, da so isti, ki so čepeli komaj dan prej v Atenah, pod prahu in blata po travi tednih vojne. Z rasmeškom, zanimajoč se za vse, s fotografskimi aparati preko ram, so bolj nego vojsčakom podobni turistom.

Atenci so pred njimi čutili sprva neko grenkobo. Kadar se je kakšen vojak obrnil z vprašanjem do mimoidočega, ta ni razumel in ni vedel, kaj bi odgovoril. Toda vprašanje je bilo zastavljeno s tako vljudnimi besedami in ga je spremljal tako strumen udar s petami, da so ljudje na zadnje začeli delati vse, da bi bili gostu čim bolj uslužni. Kjer se ni bilo mogoče sporazumeti z besedo, je pomagala kret-

nja in gestikulacija, ki se je končala s smehom na obeh straneh.

Tudi Atene so se v kratkem privadile nemški zasedbi, kakor so se privadili Pariz, Bruselj, Amsterdam in Oslo. Na Trgu Ustave polje živo življenje. Velike kavarnе so postavile mizice na prosto, ob njih sedi velikanska množica. V obeh velikih hotelih na tem trgu, v hotelu kralja Jurija in Hotelu Velike Britanije, so se namestila nemška poveljstva. V zadnjem hotelu, kjer je bil še pred nekoliko dnevi britski glavni stan, je sedaj nemško krajevno poveljstvo.

Vojna je sedaj daleč od Aten, prešla je s svojo zadnjo zmedo na Peloponez, a tudi tam se končuje. Potem ko je nemška brza kolona zasedla v zemljepisnem središču tega polotoka mesto Tripolis v Arkadiji, kjer je že prej letalstvo uničilo koncentracijo sovražnih čet, preostaja samo še to, da zasedajo motorizirane patrulje iz tega središča mesta ob obalah na vse strani.

Ogromne vsote denarja za cvetje

Lahko trdimo, da nobeno ljudstvo na svetu ne ljubi cvetic tako kakor argentinsko ljudstvo in nobeno drugo mesto ne nudi takšnih prizorov kakor Buenos Aires, kjer se vsak dan vrstijo prave množice kupovalcev pred cvetličarnami. Velikanske množice orhidej, nagelnov in dalij in drugih cvetic je videti razen tega v javnih vrtovih, ob vznožjih spomenikov, pred bančnimi zgradbami, ob gledaliških vhodih in na najrazličnejših točkah velike južnoameriške metropole. Cvetlice dajejo temu mestu potozko posebno lepoto in barvitost. V okolici mesta gojijo sto tisoče in sto tisoče cvetic, med katerimi preva-

dujejo nageljni, in vsak dan jih pošiljajo v mesto na trg. V Buenos Aires prihajajo vsak dan stotine in stotine velikih košar s cveticami, ki cenijo njih vrednost na preko 25.000 pezov. Če se upoštevajo cene v prodaji, računajo, da izda prebivalstvo argentinske prestolnice vsak dan dosti več nego 800.000 dinarjev za svojo ljubezen do cvetic.

Pomagajmo povsod našim oblastem!

Il cannoneggiamento di Dover — Obstreljevanje Dovra

La zona di Dover ha subito in questi giorni il bombardamento più intenso dal principio della guerra — Okolica Dovra je doživela te dni najhujši bombardement od začetka vojne

H. Adams:

Daisy in Rosemary

Roman

Po smislu je bilo to priznanje. Loteval se je posla, ne da bi količkaj pazil na videz nedolžnosti.

»Niti belica ne!« je zaklical Bill. »E imate Dori-eja v oblasti, imamo mi v zapustitve in vašo ženo, in porok sem vam, da ne obustite te hiše, dokler se deček živ in zdrav ne vrne vanjo. Ako so mu skrivili samo las na glavi, se vas Bog usmili! Tako pravim jaz in bom tudi skrbel za to, ne glede na to, kaj bi stric mislil ali storil.«

Takšnega ni Billa še nihče pomnil. Carter in njegova žena sta osupla, Gaster in Alisa pa besno in z grozo zrla na mladega moža, ki je tako brez-obzirno skušal uveljaviti svojo voljo. Samo Daisy ga je razumela. Že nekoč ga je bila videla takšnega — takrat, ko je vrgel Froisseta v plavalni bazen.

»Prav imaš, Bill,« je rekel Carter po kratkem premisleku. »Kar ti porečeš, naj se zgodi!«

Bill se je obrnil k dvojici. »Vi pa vaša žena bosta nocoj zaklenjena v dveh različnih sobah in ostaneta tam, dokler ne bo Dori spet tu. Prej mi pa spišite pismo za svoje pajdaše, v katerem jim sporočite, da ste vi, Gaster, prijeli, in da je treba malčka vrniti. Tolpe to ne bo kdo ve kako prese-

60

netilo, kajti Daisyjin beg jo je gotovo že pripravil na ta razvoj. Ako so lopovi pametni, mi bodo izročili otroka brez odpora. Samo tako morejo upati znižanja kazni. Tu imate papir in črnilo. Pišite!«

Morda bi bil rekel še več, morda bi Alisa Gaster še enkrat poizkusil vse utajiti, da ni Alisa prekinila teh grdih prizorov s še gršim nastopom. V divjem histeričnem napadu se je vrgla na svojem naslanjaču vznak. Uboga, nedolžna človeka, ki ju tako podlo obrekujejo! Tudi onadva imata pravico do denarja! Zakaj ga imajo drugi toliko? Zmerom samo miloščina in darila! Zmerom v odvisnosti od usmiljenja drugih ljudi! Potrebnovala sta veliko vsoto za velike načrte! Cerkev sta hotela sezidati...

Besede so divje bruhale iz nje. Priznanja, obtožbe, pojasnila, podlo zmerjanje sorodnikov, vse vprek. Nazadnje je jela v eni sapi kričati in se smejati.

»Ali je ne bi mogla spraviti v njeno sobo?« je Bill vprašal teto. »Saj ti bodo služkinje pomagale.«

Zenin živčni zlom je bil Mihaela do kraja potrl. Napisal je zahtevano pismo in se dal brez upiranja zakleniti v svojo sobo.

»Ne delajte neumnosti,« je pomembno rekel Bill. »Poskrbel sem, da bodo vso noč pazili na vas.«

Nato je hitro stekel nazaj v salon, kjer so ga pričakovali Carter, teta Amy in Daisy.

»Zdaj pa v Salisbury! Zunaj slišim brnenje motorja. To bo policija.«

Stopil je k oknu.

»Nadzornik Moody je osebno prišel. Kakopak, tu gre za več kakor samo za prijete Verdonovih.«

Bill ni čakal, da bi redarji poskakali iz svojega avtomobila. Sprejel jih je pri hišnih vratih in se po kratkem pozdravu odpeljal s svojimi avtom na prej.

Nevihta se je bila unesla, in tako so v rekordnem času prevozili pot v Salisbury. Tu se je izkazalo, da so bile Billove domneve pravilne. Brez posebnega truda je našel revno ulico v nekem predkraju Salisburyja. Moody je čakal s policijo na vogalu najbližje prečne ulice, in Bill je potkal na vrata polpodrte hiše. Mož z brazgotino mu je odprl. Bill ga je takoj spoznal.

»Vrnite dečka,« je kratko velel. »Izgubili ste igro. Gaster, ki ga imamo v pesteh, vam pošilja to pismo.«

Mož je poznega gosta mrzko ošinil z očmi. Očitno je bil že pripravljen na to srečanje. Ko sta s tovaršem opazila, da je Daisy ušla, jima ni ostalo drugega, kakor na dogovorjenem zbirališču počakati navodil. Toda podoba je bilo, da se mož z brazgotino ne misli kar tako zlepa odpovedati dobičkanosti kupčiji.

Bill mu je čital to misel na obrazu.

»Nikar ne delajte neumnosti, prijatelj! Ne otežujte si položaja. Verjemite mi, da sem bil dovolj oprezen: in sem vam onemogočil pobeg. Samo poživljati mi je treba, pa boste imeli policijo na vratu.«

Zaradi malega Dori-eja se je skušal brzdati, čeprav mu je v notranjosti kar vrelo nad nizkotnostjo podlega zločina.

Mož je odvedel pajdaša v kot in se z njim nekaj časa razgovarjal. Z Billom se ni bilo šaliti, toliko sta videla. V Ameriki bi bila nemara tvegala boj, a tukaj, v tuji deželi... ne rajši, nikar. Billu sta izročila Dori-eja. Malček je bil zavrt v toplo ruto in je veselo gledal okrog sebe.

»Pismo hočem tudi nazaj,« je rekel Bill. »Za prihodnost biti zelo dragoceno.«

Hitro je zapustil hišo. Ko ga je nadzornik Moody zagledal, mu je s svojimi uradniki krenil nasproti. V Billovih očeh se je zaiskrila deška veselost. Kakor prometni stražnik je z iztegnjeno roko pokazal, da je pot prosta.

»Zdaj pa dobro opravite. Lažji delež je bil moj. Smeje se je pogledal na Dori-eja v svojem naročju. »Težji čaka vas. Vsak po svojih močeh.«

Uradniki so jadrno planili proti hiši in se kmalu vrnili z uklenjenima zločincema. Vožnja domov je kmalu minila.

Spotoma je imel nadzornik z Billom razgovor o nadaljnjih ukrepih. Bill je rekel, da ni do jutra nobenega dela več. Kolovodja sta bila tako rekoč že priprta, in beg je bil nemogoč, zlasti ker so bili pustili žensko živci na cedilu. Mimo tega bo radost svidenja med rešenim otrokom in roditeljema brez policije bolj nemotena.

»Nu, pa do jutri zjutraj!« je rekel Moody pri slovesu.